

Predmet C-155/20

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

31. ožujka 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht Ravensburg (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

5. ožujka 2020.

Tužitelji i protutužnici:

RT

SV

BC

Tuženici i protutužitelji:

Volkswagen Bank GmbH

Skoda Bank, podružnica društva Volkswagen Bank GmbH

Predmet glavnog postupka

Ugovor o potrošačkom kreditu – Pravo na povlačenje iz ugovora – Informacije koje treba uključiti – Direktiva 2008/48/EZ – Gubitak prava na povlačenje iz ugovora – Zloupotreba prava

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 10. stavak 2. točku (l) Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (u daljnjem tekstu: Direktiva 2008/48/EZ) tumačiti na način da se u ugovoru o kreditu
  - a) prilikom sklapanja ugovora o kreditu važeća kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata mora propćiti kao apsolutna vrijednost, a barem se kao apsolutna vrijednost mora navesti važeća referentna kamatna stopa (u ovom predmetu osnovna kamatna stopa u skladu s člankom 247. BGB-a [(Građanski zakonik)]) na temelju koje se važeća kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata izvodi primjenom dodatka na osnovnu kamatu (u ovom predmetu pet postotnih bodova u skladu s člankom 288. stavkom 1. drugom rečenicom BGB-a [(Građanski zakonik)])?
  - b) konkretno mora objasniti mehanizam prilagodbe kamatne stope koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata, a najmanje se mora uputiti na nacionalne odredbe iz kojih se prilagodba kamatne stope koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata može razabrati (članci 247., 288. stavak 1. rečenica 2. BGB-a [(Građanski zakonik)])?
2. Treba li članak 10. stavak 2. točku (r) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način da se u ugovoru o kreditu mora navesti konkretan i potrošaču razumljiv postupak za utvrđivanje kompenzacije koju je potrebno platiti u slučaju prijevremene otplate kredita, tako da potrošač visinu kompenzacije koja nastaje u slučaju prijevremenog otkazivanja ugovora barem približno može izračunati?
3. Treba li članak 10. stavak 2. točku (s) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način
  - a) da se u ugovoru o kreditu također moraju navesti i nacionalnim pravom predviđena prava na otkaz stranaka ugovora o kreditu, osobito i pravo korisnika kredita na otkaz ugovora iz važnog razloga u skladu s člankom 314. BGB-a [(Građanski zakonik)] kada je riječ o ugovoru s rokom dospjeća?
  - b) (u slučaju niječnog odgovora na prethodno pitanje navedeno u prethodnoj točki a)) da mu se ne protivi nacionalni propis kojim se navođenje nacionalnog posebnog prava na otkazivanje propisuje kao informacija koja se treba uključiti u smislu članka 10. stavka 2. točke (s) Direktive 2008/48/EZ?

- c) da se u ugovoru o kreditu za sva prava stranaka tog ugovora mora uputiti na propisani rok i oblik obavijesti o otkazivanju prilikom ostvarivanja tih prava na otkazivanje ugovora o kreditu?
4. Je li u slučaju ugovora o potrošačkom kreditu isključeno vjerovnikovo pozivanje na prigovor gubitka prava potrošača na povlačenje iz ugovora u skladu s člankom 14. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2008/48/EZ
- a) ako ugovor o kreditu ne sadržava pravilno jednu od obveznih informacija predviđenih člankom 10. stavkom 2. Direktive 2008/48/EZ niti je naknadno pravilno pružena te stoga nije počeo rok povlačenja u skladu s člankom 14. stavkom 1. Direktive 2008/48/EZ?
- b) (u slučaju niječnog odgovora na prethodno pitanje navedeno u prethodnoj točki a)) ako se gubitak prava u bitnome temelji na vremenu koje je proteklo od sklapanja ugovora i/ili na tome da su obje ugovorne stranke u potpunosti izvršile ugovor i/ili na vjerovnikovu raspolaganju iznosom zajma koji je vraćen ili povratu kreditnih garancija i/ili (u slučaju ugovora o kupoprodaji povezanim s ugovorom o kreditu) na tome što je potrošač koristio ili prodao financirani predmet, a da potrošač u relevantnom razdoblju i prilikom nastanka mjerodavnih okolnosti nije znao da njegovo pravo na povlačenje iz ugovora i dalje postoji te mu se to neznanje ne može razumno pripisati, a vjerovnik također nije mogao pretpostaviti da potrošač o tome ima odgovarajuća saznanja?
5. Je li u slučaju ugovora o potrošačkom kreditu isključeno vjerovnikovo pozivanje na prigovor zloupotrebe prava potrošača na povlačenje iz ugovora u skladu s člankom 14. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2008/48/EZ
- a) ako ugovor o kreditu ne sadržava pravilno jednu od obveznih informacija predviđenih člankom 10. stavkom 2. Direktive 2008/48/EZ niti je naknadno pravilno pružena te stoga nije počeo rok povlačenja u skladu s člankom 14. stavkom 1. Direktive 2008/48/EZ?
- b) (u slučaju niječnog odgovora na prethodno pitanje navedeno u prethodnoj točki a)) ako se zloupotreba prava u bitnome temelji na vremenu koje je proteklo od sklapanja ugovora i/ili na tome da su obje ugovorne stranke u potpunosti izvršile ugovor i/ili na vjerovnikovu raspolaganju iznosom zajma koji je vraćen ili povratu kreditnih garancija i/ili (u slučaju ugovora o kupoprodaji povezanim s ugovorom o kreditu) na tome što je potrošač

koristio ili prodao financirani predmet, a da potrošač u relevantnom razdoblju i prilikom nastanka mjerodavnih okolnosti nije znao da njegovo pravo na povlačenje iz ugovora i dalje postoji te mu se to neznanje ne može razumno pripisati, a vjerovnik također nije mogao pretpostaviti da potrošač o tome ima odgovarajuća saznanja?

Navedene odredbe prava Zajednice

Direktiva 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (u daljnjem tekstu: Direktiva 2008/48), posebice članak 10. stavak 2. točke (l), (r) i (s)

Navedene odredbe nacionalnog prava

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Zakon o uvođenju Građanskog zakonika, u daljnjem tekstu: EGBGB), članak 247., članci 3., 6. i 7.

Bürgerliches Gesetzbuch (Građanski zakonik, u daljnjem tekstu: BGB), osobito članci 242., 247., 288., 314., 355., 356.b, 357., 357.a, 358., 492. i 495.

Kratak prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku u predmetu C-155/20 temelji se na tri povezana postupka.
- 2 U predmetu RT/Volkswagen Bank tužitelj je s Volkswagen Bankom sklopio ugovor o zajmu u neto iznosu od 11 257,14 koji je bio namijenjen kupnji VW Passata u privatne svrhe. Prodavatelj vozila bila je autokuća u Ravensburgu (Njemačka). Kupovna cijena iznosila je 15 750 eura. Tužitelj je prodavatelju platio predujam od 5000 eura te je platio preostali iznos od 10 750 eura kao i jednokratni iznos od 507,14 eura na ime osiguranja otplate preostalog duga, koji je u zahtjevu za zajam naveden kao KSB (Kreditschutzbrieft = kreditno pismo), odnosno ukupan iznos od 11 257,14 eura, koji se financirao prethodno navedenim zajmom.
- 3 Tuženik je u pripremu i sklapanje ugovora o zajmu uključio i prodavatelja. Potonji je, među ostalim, djelovao kao tuženikov kreditni posrednik i upotrebljavao je ugovorne obrasce koje mu je tuženik stavio na raspolaganje. Ugovorom o zajmu ugovoreno je da je tužitelj od 15. siječnja 2015. dužan otplatiti iznos kredita od 11 927,04 eura (neto iznos zajma od 11 257,14 eura uvećan za 669,90 eura) u 48 jednakih mjesečnih obroka u iznosu od po 248,48 eura. Tužitelj je redovito plaćao ugovorene obroke te je 15. prosinca 2018. s posljednjim dospjelim obrokom otplatio zajam u cijelosti.

- 4 Nedugo prije potpunog ispunjenja svojih obveza plaćanja koje proizlaze iz ugovora o zajmu tužitelj je dopisom od 22. studenoga 2018. opozvao svoju izjavu o namjeri sklapanja ugovora o zajmu. Smatra da je opoziv valjan s obzirom na to da rok za opoziv nije počeo teći zbog pogrešnih obveznih informacija. Od tuženika stoga zahtijeva povrat dotad plaćenih mjesečnih obroka zajma i predujma plaćenog prodavatelju uz povrat vozila.
- 5 Tuženik smatra da tužba nije osnovana s obzirom na to da je tužitelju pravilno pružio sve obvezne informacije i da je povlačenje iz ugovora zastarjelo. Osim toga, tuženik se poziva na prigovor gubitka prava i zloupotrebe prava jer pravo na povlačenje iz ugovora ne služi izbjegavanju ugovornih obveza znatno nakon sklapanja ugovora i nakon urednog ispunjenja ugovornih obveza te upotrebe i uživanja protučinidbe.
- 6 Činjenično stanje u predmetu BC/Volkswagen Bank odgovara u bitnome onom u predmetu RT/Volkswagen Bank, ali uz sljedeću razliku: i u tom je slučaju tužiteljica redovito plaćala svoje obroke kredita te je 1. svibnja 2018. s posljednjim dospjelim obrokom otplatila zajam. Ugovorom o prodaji od 4. lipnja 2018. prodala je svoje vozilo autokući od koje ga je kupila. Dopisom od 5. siječnja 2019. tužiteljica je opozvala svoju izjavu o namjeri sklapanja ugovora o zajmu.
- 7 Tužiteljica smatra da je valjanim povlačenjem iz ugovora od 5. siječnja 2019. ugovor o zajmu preinačen u obvezu povrata. Od banke stoga zahtijeva povrat mjesečnih obroka zajma plaćenih tuženiku i predujma plaćenog prodavatelju uz odbitak preprodajne cijene. Osim toga, tužiteljica zahtijeva naknadu svojih izvansudskih odvjetničkih troškova.
- 8 Tuženik smatra da tužba nije osnovana s obzirom na to da je tužiteljici pravilno pružio sve obvezne informacije i da je povlačenje iz ugovora zastarjelo. Tuženik podredno ističe da je ostvarivanje prava na povlačenje iz ugovora u svakom slučaju u suprotnosti s prigovorom gubitka i nezakonitog ostvarivanja prava s obzirom na to da je legitimno očekivao da tužiteljica više neće iskoristiti eventualno pravo na povlačenje iz ugovora nakon što je 1. svibnja 2018. otplatila zajam. Osim toga, tuženik temelji prigovor nezakonitog ostvarivanja prava na činjenici da ostvarivanje prava na povlačenje iz ugovora treba smatrati zlouporabom prava unatoč prethodnoj preprodaji vozila prvobitnom prodavatelju.
- 9 Predmet SV/Skoda Bank odgovara u bitnome predmetu BC/Volkswagen Bank, ali uz razliku što je SV 3. kolovoza 2016. otplatila zajam u cijelosti posljednjim obrokom, a izjavu o namjeri sklapanja ugovora o zajmu opozvala je tek dopisom od 25. travnja 2019., odnosno gotovo tri godine nakon toga.

Kratak prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 10 U tom smislu ponajprije se upućuje na točke 7. do 44. sažetka zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-33/20. Iako se u ovom predmetu treće prethodno

pitanje sastoji od tri, a u predmetu C-33/20 od dva potpitanja, prvo do treće prethodno pitanje su u oba zahtjeva za prethodnu odluku inače istovjetna te razmatranja u zahtjevu za prethodnu odluku u predmetu C-155/20 u vezi s prvim do trećim prethodnim pitanjem odgovaraju onima u zahtjevu za prethodnu odluku u predmetu C-33/20. U ovom predmetu još se dodaju razmatranja suda koji je uputio zahtjev u vezi s temama gubitka i zloupotrebe prava na povlačenje iz ugovora.

- 11 Što se tiče četvrtog prethodnog pitanja točaka a) i b), sud koji je uputio zahtjev iznosi sljedeća razmatranja. U nacionalnoj sudskoj praksi i pravnoj teoriji nema jedinstvenog odgovora na pitanje pod kojim uvjetima potrošač gubi svoje pravo na povlačenje iz ugovora o potrošačkim kreditima. Sud koji je uputio zahtjev smatra da je bitno utvrditi koja se pravna načela na temelju prava Unije primjenjuju na prigovor gubitka prava na povlačenje iz ugovora.
- 12 Upućuje na rješenje od 27. studenoga 2007., *Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret i Akar protiv Komisije*, C-163/07 P, EU:C:2007:717, t. 36., u kojem je Sud presudio da se prekluzivni rok ne može isticati protiv ovlaštenika kada se može izazvati razumljiva zbunjenost kod pojedinca koji je postupao u dobroj vjeri, uz svu dužnu pažnju uobičajeno obaviještene osobe, i na ustaljenu sudsku praksu prema kojoj se dužnik ne može valjano pozivati na razloge pravne sigurnosti kako bi popravio položaj koji je prouzročen njegovim vlastitim propustom da ispuni zahtjeve koji proizlaze iz prava Unije o priopćavanju informacija o pravu ugovaratelja da otkáže ugovor (presuda od 19. prosinca 2013., *Endress*, C-209/12, EU:C:2013:864, t. 30.).
- 13 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev podsjeća na načelo djelotvornosti koje treba poštovati kad je riječ o pitanju gubitka prava. Nositelju prava ne smije se nacionalnim pravnim poretkom onemogućiti ili otežati ostvarivanje njegova prava. Isto tako, načelo djelotvornosti može se protiviti primjeni nacionalnih pravila o dobroj vjeri s obzirom na to da ta pravila možda nisu u skladu sa zahtjevima prava Unije. Stoga se postavlja pitanje može li se u slučaju nepravilnog pružanja obveznih informacija na temelju članka 10. stavka 2. Direktive 2008/48 uopće pozivati na prigovor gubitka prava.
- 14 Međutim, čak i da se prigovor gubitka prava u načelu smatra dopuštenim u skladu s pravom Unije u slučajevima nepravilnog pružanja obveznih informacija, čini se dvojbenim mogu li se trajanje i druge okolnosti uzeti u obzir prilikom ukupne ocjene elemenata koji govore u prilog gubitku prava ako potrošač tijekom razdoblja relevantnog u pogledu gubitka prava i u trenutku nastanka relevantnih okolnosti nije znao ni morao znati da njegovo pravo na povlačenje iz ugovora i dalje postoji.
- 15 Sud koji je uputio zahtjev smatra da su pitanja navedena u četvrtom prethodnom pitanju točkama a) i b) relevantna za rješavanje spora jer se u slučaju potvrdnog odgovora na jedno od ta dva pitanja dotični tuženici vjerojatno ne mogu s

uspjehom pozivati na to da su dotični tužitelji izgubili svoje pravo na povlačenje iz ugovora.

- 16 Što se tiče pitanja navedenih u petom prethodnom pitanju točkama a) i b), koja se odnose na zlouporabu prava na povlačenje iz ugovora, sud koji je uputio zahtjev ističe da se u tom pogledu sudska praksa i pravna teorija također razlikuju. Sud koji je uputio zahtjev smatra da i u tom smislu valja utvrditi koja se pravna načela na temelju prava Unije primjenjuju na zlouporabu prava na povlačenje iz ugovora u skladu s člankom 14. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2008/48.
- 17 Postavlja se pitanje je li u slučaju nepravilnog pružanja obveznih informacija na temelju članka 10. stavka 2. Direktive 2008/48 *a priori* isključeno pozivanje na prigovor zloupotrebe prave s obzirom na to da se prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda dužnik ne može valjano pozivati na razloge pravne sigurnosti kako bi popravio položaj koji je prouzročen njegovim vlastitim propustom da ispuni zahtjeve koji proizlaze iz prava Unije o priopćavanju informacija o pravu ugovaratelja da otkaže ugovor (presuda od 19. prosinca 2013., Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, t. 30.).
- 18 Čak i da se prigovor gubitka prava u načelu smatra dopuštenim u skladu s pravom Unije u slučajevima nepravilnog pružanja obveznih informacija, ipak je upitno u kojoj se mjeri trajanje i druge okolnosti mogu uzeti u obzir prilikom ukupne ocjene elemenata koji govore u prilog zloupotrebi prava. Moguće je da se te okolnosti mogu uzeti u obzir isključivo ako je potrošač tijekom relevantnog razdoblja znao ili morao znati da njegovo pravo na povlačenje iz ugovora i dalje postoji.
- 19 Sud koji je uputio zahtjev smatra da su pitanja navedena u petom prethodnom pitanju točkama a) i b) relevantna za rješavanje spora jer se u slučaju potvrdnog odgovora na jedno od ta dva pitanja dotični tuženici vjerojatno ne mogu s uspjehom pozivati na to da su dotični tužitelji zloupotrijebili svoje pravo na povlačenje iz ugovora.